

Doc. GA47/EC46/REP/16/tr

**KEİPA GENEL KURULU KIRK YEDİNCİ OTURUMU
EKONOMİ, TİCARET, TEKNOLOJİ VE ÇEVRE İŞLERİ KOMİSYONU**

RAPORU*

**«KEİ Üye Ülkelerindeki Mültecilerin, Yerlerinden Edilen İnsanların ve Düzensiz
Göçmenlerin Sorunları - Ekonomik Boyut»**

Raportör: Sn. Sabri ÖZTÜRK (Türkiye)

* *Bu Metin, 16 Mart 2016'da Erivan'da gerçekleştirilen Ekonomi, Ticaret, Teknoloji, ve Çevre İşleri Komisyonu Kırk Altıncı Toplantısında değerlendirilmiş, kabul edilmiş ve 29 Haziran 2016 tarihinde Moskova'da düzenlenen Genel Kurul tarafından onaylanmıştır.*

I. GİRİŞ

1. 5 Ekim 2015 tarihinde Varna'da gerçekleştirilen KEİPA Ekonomi, Ticaret, Teknoloji, ve Çevre İşleri Komisyonu 45'inci toplantısı sırasında, Komisyonun 46 toplantısının ana gündem maddesi olarak "KEİ Üye Ülkelerindeki Mültecilerin, Yerlerinden Edilen İnsanların ve Düzensiz Göçmenlerin Sorunları - Ekonomik Boyut" konusunun tartışılmasına karar verilmiştir.
2. Mülteciler, yani doğdukları ülkeleri veya kalıcı yerleşkelerini bırakan ve diğer yerlerde sığınmak aramaya zorlanmış kişiler, konusu günümüz dünyasının küresel bir sorunu haline gelmiştir. Uluslararası toplum, halihazırda, yeni göç ve sınır güvenliği sorunlarına ve tehditlerine cevap vermenin yanı sıra bunlar için gerekli çözümleri bulmak için oldukça fazla çaba sarf etmektedir.
3. BM'in verdiği bilgilere göre, günümüzde, dünyada 21 milyondan fazla mülteci bulunmaktadır. İç savaş, doğal afetler, kıtlık, sefalet, hastalıklar, işsizlik ve kötü ekonomik gelişim nedeniyle Orta Doğu ve Afrika'dan gittikçe fazla sayıda sığınmacı gelmektedir.
4. Suriye'deki savaş, barışçıl topluma karşı şiddetle devam ettikçe, ülkeyi terk eden Suriyeli sayısı da artmaktadır. Türkiye'ye geçen ve Türkiye üzerinden Avrupa ülkelerine geçen sığınmacıların sayısı da artmaktadır. Büyük miktarlarda sığınmacıların ortaya çıkması sosyal ve ekonomik gerilimlere yol açmakta ve düşük ücretli işyerleri ile rekabet, yasadışı işçi çalıştırma, düşük maaş, yüksek kira, yüksek enflasyon vb. gibi ekonomik sorunlara çözüm bulunmasını zorlaştırmaktadır.
5. Şüphesiz ki, insanların yaşadıkları güçlükleri anlayışla karşılamak ve bu insanlara yardımcı olmak gereklidir ancak topraklarında devasa sayıda sığınmacı olan ülkeler, acil ekonomik problemler için çözüm bulunması da dahil olmak üzere, zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu da, hükümetleri ve uluslararası kuruluşları, sığınmacılara kalacak yer bulma gereğinin getirdiği ciddi problemlere cevap aramaya ve yeni konaklama yerlerine yerleşmelerini sağlamaya zorlamaktadır.
6. İşbu rapor, KEİ üye devletlerindeki mültecilerin sorunlarının ekonomik boyutuna odaklanmaktadır. Raporda; Ermenistan, Bulgaristan, Gürcistan, Moldova, Romanya ve Türkiye ulusal delegasyonları tarafından sağlanan bilgiler kullanılmıştır. Ayrıca, KEİPA Uluslararası Sekreteryası tarafından internetteki diğer ilgili kaynaklar aracılığıyla referans materyaller temin edilmiştir.

II. KEİ ÜYE ÜLKELERİNDEKİ MÜLTECİLERİN, YERLERİNDEN EDİLEN İNSANLARIN VE DÜZENSİZ GÖÇMENLERİN SORUNLARI - EKONOMİK BOYUT

7. BM Ekonomik ve Sosyal İşler Dairesi (DESA) tarafından yayınlanan Uluslararası Göç Eğilimleri Raporuna göre, uluslararası göçmenlerin sayısı 2000'de 173 milyon iken bu sayı 2015'de 244 milyona çıkmıştır. BM Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin (BMMYK) Haziran'da Cenevre'de yayınlanan Küresel Eğilimler Raporu'na göre, ülke içinde yerlerinden olmuş kişilerin sayısı 2014 yılında 59.5 milyon kişiye ulaşmıştır ki bu sayı 2013'deki rakamlardan 8.3 milyon daha fazladır. Uzmanlar, silahlı çatışma, zulüm ve doğal afetler nedeniyle evlerini terk eden insanların sayısındaki daha önce emsali görülmemiş yüksek artış oranına dikkat çekmektedirler. 2014 yılında, her gün ortalama 4.25 bin kişi evlerini terk etmiş ve mülteci, ülke içinde yerlerinden olmuş kişi veya

sığınmacı haline gelmişlerdir. BM Mülteciler Yüksek Komiserliğine göre, günümüzde dünya “zorla yerinden edilme boyutunun, daha önce görülmüş herhangi bir şeyin boyutunu bariz bir şekilde gölgede bıraktığı yeni bir çağa” girmektedir.

8. "Mülteci" kelimesi için bir tanım veren ve içerisinde mülteci statüsü verilmesinin genel koşullarının belirtildiği, Mültecilerin Statüsüne ilişkin BM Sözleşmesi 28 Temmuz 1951 yılında Cenevre'de kabul edilmiş ve 22 Nisan 1954 yürürlüğe girmiştir. Sözleşmede belirtildiği gibi, "mülteci" terimi, "ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen her şahıs" anlamına gelir. Bir devletin, mültecilerin çalışma, işçi çalıştırma, kamu ve sosyal yardım alma haklarını güvence altına alması gerektiği kabul edilmektedir. Mülteciler, asgari geçim seviyesinde mali yardımın yanı sıra tıbbi ve yasal yardım alma imkanına sahiptirler. Ayrıca, mültecilerin yüksek ve orta öğretim kurumlarında eğitimlerine devam etmeleri için ücretsiz ilk öğretim alma, burs alma fırsatları da dahil olmak üzere önemli avantajlar da mevcuttur. Bu Sözleşme, mültecilere karşı herhangi bir ayrımcılığı da yasaklamaktadır. Mültecilerin, ev sahibi ülkenin vatandaşları ve yabancı vatandaşlar gibi bazı hakları vardır. Sözleşme, bir mültecinin milli güvenlik çıkarları doğrultusunda sınır dışı edilmesine izin vermekte ancak zulme maruz kalmalarını engellemek için kaçtıkları ülkeye gönderilmelerini yasaklamaktadır. Ayrıca, mültecilere inançlarını serbestçe sürdürmeleri, taşınır ve taşınmaz mülk edinmeleri fırsatı da verilmektedir.
9. Mültecilerin karşılaştıkları ekonomik problemler genellikle istihdam ile ilgilidir. Bunun nedeni, ülke içinde yerlerinden olmuş kişiler ve mülteciler için başlıca kaygının, yabancı bir ülkeye ve yeni yasa ve yönetmeliklere alışmak olmasıdır. Hatta, mülteciler, iş piyasasında yer almak için, alt düzey hizmet sektörü veya zanaatkarlık mesleklerine yönelmektedir.
10. Diğer taraftan, mültecileri misafir eden ülkeler, mülteciler için toplu olarak gıda ve tüketim maddeleri almakta, konut yapısı kiralamakta, hizmet ve ev gereçleri için ödeme yapmakta, otobüs şoförü, tercüman ve doktor ihtiyacını karşılamakta ve bütün bunlar da iç piyasayı fazlasıyla canlandırmaktadır. İş piyasasındaki olumlu gelişme, hızlı bir şekilde yeni işlerin ortaya çıkmasıdır.
11. BMMYK'nun (9 Temmuz 2015) tarihli, Suriye'deki çatışma hakkındaki özel bir araştırmasında, ülkeden kaçmış olan Suriyeli sayısının 2015 yılında 4 milyon 13 bin kişiden fazla olduğu söylenmektedir. Suriye'den kaçmış insanların %45'i Türkiye'dedir ve bu 1,8 milyondan fazla kişi etmektedir. Haziran ayında Türkiye'ye 24 bin Suriyeli daha gelmiştir. Ayrıca, 270 binden fazla Suriyeli, Avrupa'da sığınma başvurusu yapmıştır. Uzmanlar, 2015 yılında mültecilere ve bölgedeki ev sahibi ülkelere yardım için 5,5 milyar ABD doları tahsis edilmesi gerektiğini öngörmüşlerdir. Haziran sonu itibari ile, bağışçılardan bu gerekli miktarın yalnızca %24'ü alınmıştır.
12. BMMYK'nun verdiği bilgiye göre, 2015'in ilk altı ayı içerisinde, Akdeniz üzerinden Avrupa'ya 137 bin sığınmacı ve göçmen gelmiş ve bu sayı, bu sayının 75 bin kişi olduğu bir önceki yılın aynı döneminden %83 daha fazladır. Bu dönemde, deniz yolu ile Yunanistan ve İtalya'ya gelenlerin üçte birini Suriyeliler oluşturmuştur. Uzmanların tahminlerine göre, Akdeniz üzerinden - yani Türkiye'den Yunanistan'a- olan doğu göç rotası en popüler rotadır. BMMYK verilerine göre, gemi kazası nedeniyle boğulmuş ve kaybolmuş sığınmacı ve göçmenlerin sayısı Nisan ayında tavan yapmış ve 1308 kişi

olmuştur. Mayıs'ta buna benzer 68 olay ve Haziran'da 12 olay kaydedilmiştir. Uluslararası Göç Örgütü (IOM) tarafından 10 Temmuz 2015 günü Cenevre'de yayınlanan bilgiye göre, senenin başında, Akdeniz üzerinden Avrupa'ya yaklaşık 150 bin göçmen ve sığınmacı gelmiştir ve bunların çoğu Yunanistan'a kabul edilmiştir. IOM'a göre, 75,9 bin kişi Yunanistan'a gelmiş ve yaklaşık 74,9 bin kişi İtalya'ya gelmiştir.

KEİ Üye Devletlerindeki Durum

13. **Ermenistan**'da 1999 yılına kadar mültecilerin haklarının korunması, Ermenistan Cumhuriyeti Bakanlar Konseyi ve Ermenistan Cumhuriyeti Hükümeti tarafından, mültecilere konaklama, gıda, istihdam, maaş, yardım ve diğer sorunlara çözümler sağlamaya yönelik yaklaşık 150 meclis kararı çerçevesinde, denetlenmekteydi. 3 Mart 1999 tarihinde, Ermenistan Cumhuriyeti Milli Meclisi, Ermenistan Cumhuriyeti topraklarında, mülteci statüsü isteyen kişilerin geçici olarak yerleştirilmesi, mülteci statüsü verilmesi veya reddedilmesi, mülteci statüsünün kaybedilmesinin yanı sıra mülteci sorunlarından sorumlu devlet organları, sığınmacıların hak ve yükümlülükleri, yasal ve sosyal koruma güvenceleri ile ilgili şart ve koşulları belirlemiş olan "Mülteci Yasası"nı kabul etmiştir.
14. Mültecilerin haklarını, uluslararası standartlara uygun olarak genişletmek amacıyla, Ermenistan Cumhuriyeti Milli Meclisi 27 Kasım 2008 tarihinde "Mülteciler ve Sığınma ile ilgili" yeni bir Yasayı kabul etmiştir. Bu yasa, Ermenistan Cumhuriyeti içerisindeki sığınmacıların yanı sıra, yabancı ülke vatandaşlarına, geçerli mültecilere ve vatandaşlığı olmayan kişilere, uluslararası standartlar kapsamında daha geniş sosyal ve kültürel haklar sağlamıştır. Dahası, bu kişilere, Ermenistan Cumhuriyeti vatandaşlığı gerektiren işler hariç olmak üzere, işçi yasası ile ilgili konularda, Ermenistan Cumhuriyeti vatandaşlarıyla eşdeğer haklar tanınmıştır.
15. 2009-2010 döneminde, göçten sorumlu devlet organının belirlenmesi, sığınmacıların geçici konaklama merkezlerine yerleştirilmesi, yaşama şartlarının sağlanması, sığınmacı belgesinin verilmesi, mülteci statüsü konvansiyonel seyahat belgelerinin sağlanması ve Ermenistan Cumhuriyeti sınır geçişlerinde sığınma sağlamak için gerekli başvuruların kaydedilmesiyle ilgili, 8'i Ermenistan Cumhuriyeti Hükümeti Meclis Kararı ve 3'ü bakanlıkların kural koyucu yasaları olmak üzere, 11 kural koyucu yasal düzenleme kabul edilmiştir.
16. 26 Eylül 2001 tarihinde, Ermenistan Cumhuriyeti Milli Meclisi, içerisinde yabancı ülke vatandaşları ve siyasal zulüme maruz kalmış tanınmış kamu ve siyasi şahsiyetlerle ilişkilerin ve Ermenistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın, bu kişilere Ermenistan Cumhuriyeti içerisinde siyasi sığınma hakkı verilmesi sorusuna çözüm ile bağlantılı olan, anayasal hakkının yürürlüğe geçirilmesi için yasal mekanizmaların belirlendiği "Siyasi Sığınma ile ilgili Ermenistan Cumhuriyeti Yasası"nı ve ilgili hükümet kararlarını kabul etmiştir. Bu yasa, yabancı ülke vatandaşlarına ve ülkesiz kişilere siyasi sığınma hakkı verilmesi ilkelerini, bunun prosedürlerini, bu hakların iptal edilmesini ve diğer bağlantılı ilişkileri düzenlemektedir. Ermenistan Cumhuriyeti Hükümeti Kararları ile, sığınma talepleri, sığınma taleplerine ekli bir liste, kayıt işleri ve vaka yönetiminin yanı sıra sığınmacılara ve siyasi sığınma hakkına sahip kişilere geçici barınak ve gerekli yaşama şartlarını sağlamak, siyasi sığınma talep eden kişilere siyasi sığınma hakkı ile ilgili belgelerin ve seyahat belgelerinin verilme prosedürlerinden sorumlu yetkili devlet organı (Bölgesel İdare ve Acil Durum Bakanlığı Hükümet Göç Servisi) belirlenmiştir.
17. Belirli yasa ve hükümet kararları 1988-1992 yılları arasında sınır dışı edilmiş olan sığınmacıların sosyal ve teknik sorunlarını düzenlemektedir. Bu yasalara göre,

Ermenistan Cumhuriyeti vatandaşlığı almış olanlar da dahil olmak üzere, yerinden edilmiş mültecilere, Ermenistan Cumhuriyeti devlet bütçesi, yabancı ülkeler ve uluslararası kuruluşların yardımıyla Ermenistan Cumhuriyeti topraklarında, mülkiyet hakları mültecilere ait olmak üzere, konutlarda apartman ve kulübe tipi evler verilmektedir. Ayrıca, konaklama için mültecilere konut verilmesi de dahil olmak üzere, konut ihtiyacı olan mültecilerin listelenmesi, masrafları devlet bütçesi ile karşılanarak verilen konutlar için önceliklerin belirlenmesi için yasalar vardır. Eğer bir mülteci, üç yıldan uzun bir süre meskun yerleşkelerinde kalırsa ve Ermenistan Cumhuriyeti vatandaşlığı alırsa, kaldığı meskun bölgeyi ücretsiz olarak özelleştirebilir. Özel ortaklıklara ve anonim şirketlere ait olan meskun yerleşkeler, bu kararname çerçevesinde, özelleştirilemez.

18. Ermenistan Cumhuriyeti Hükümeti, mültecilerin sorunlarına yönelik olan ve (haklarını genişletmek için) Ermenistan Cumhuriyeti ulusal mevzuatının uluslararası standartlara uygun hale getirilmesi ve mültecilerin topluma etkin şekilde katılması ile ilgili bir takım tedbirleri kabul etmiştir ve şu anda bunları uygulamaktadır. 1993 yılında, Yüksek Konsey Kararnamesi ile, Ermenistan Cumhuriyeti, mültecilerin hakları ile ilgili başlı uluslararası belgelere - Mültecilerin Statüsüne ilişkin 1951 Cenevre Sözleşmesi- tarafı olmuş ve bu çerçevede mültecilerin haklarının korunmasına ilişkin uluslararası taahhütlerde bulunmuştur.
19. Şu anda, **Azerbaycan**'da 1 milyon 200 binden fazla mülteci ve ülke içinde yerlerinden olmuş kişi (IDP) bulunmaktadır. İlk yıllarda, IDP'lerin büyük bir çoğunluğu 12 kampta barındırılmış ve oldukça zorlu koşullar altında yaşamışlardır. Ülkenin Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile, mülteci ve IDP'lerin yaşam koşullarını iyileştirmek ve istihdam oranlarını artırmak için hükümet programları başlatılmıştır. Bu tedbirlerin sonucu olarak hükümet programları başarıyla hayata geçirilmiştir ve yeni tedbirlerin uygulanmasına devam edilmektedir.
20. 2001 yılında, Petrol Fonu'nun ilk kaynakları, mülteci ve IDP'lerin yaşam koşullarının geliştirilmesi için harcanmıştır. 2007 yılında 12 mülteci kampı ortadan kaldırılmıştır. Bir bütün olarak, Hükümet Petrol Fonu tarafından tahsis edilen kaynaklar ve diğer para kaynakları ile, şimdiye kadar 30'dan fazla şehir ve semtte, toplamda 2.9 milyon metre karelik bir alanı kaplayan ve mükemmel sosyo-tekniik altyapıya sahip 94 modern yerleşim yeri inşa edilmiştir. Yeni yerleşim bölgelerinde 150 okul, 6 müzik okulu, 1 sanat okulu, 1 Kültür Sarayı, 50 kültür merkezi, 59 anaokulu, 58 sağlık merkezi ve 2 Olimpik spor kompleksinin yanı sıra 718 km karayolu, 960 km su borusu, 1605 km elektrik iletim hava hattı, 442 km doğalgaz boru hattı, 66 km iletişim hattı, 26 kilometre ısı sağlama hattı, 89 kilometre lağım hattı, 163 km'lik atık su sistemi ve farklı kapasitelere sahip 830 elektrik transformatörü inşa edilmiştir. Bunun yanı sıra, Maliye Bakanlığı, 2700 IDP ailesinin veya 13.500 kişinin devletten yeni apartmanları alması için fon sağlamıştır. IDP'lere, ayrılan hükümet bütçe kaynakları ile, aylık olarak gıda yardımı ödemesi gerçekleştirilmektedir (kişi başı 18,15 Manat). Daha önce bütçe şirketleri veya kuruluşlarında çalışmış ve kontrolü dışındaki nedenlerle işlerini kaybetmiş ve tekrar iş edinmemiş 9 bin yerinden olmuş kişiye aylık maaşlar ödenmeye devam etmektedir. Şehir ve bölgelerden sorumlu 78 bakanlık, komite, şirket, kurum, anonim ortaklık ve diğer merkezi kuruluşlar tatil zamanlarında IDP'lere çeşitli yardımlarda bulunmaktadır.
21. 6 Aralık 1999 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile, altyapının geliştirilmesine yardım etmek amacıyla IDP Sosyal Kalkınma Fonu hayata geçirilmiş ve IDP'ler için geçici konaklama yerleri sağlamıştır. Genel olarak, Dünya Bankası ve Azerbaycan

Hükümeti tarafından 2003-2015 yılları arasında imzalanmış olan kredi anlaşmaları, 350 bin kişiye, 590 farklı mikro-proje ile sonuçlanan IDP Sosyal Kalkınma Fonu üzerinden yardım verilmesi için dayanak teşkil etmiş ve 11 bin IDP mikro-krediler şeklinde 8 milyon manat almıştır. Sonuçta, bu program ülke içindeki 50 bin yerlerinden olmuş kişiye yardım sağlamıştır. Bu fon aynı zamanda yeni yerleşim komplekslerinin inşaatı projesini de kapsamaktadır.

22. Ülke içinde yerlerinden olmuş kişilerin istihdam seviyesini artırmak ve yoksulluk seviyelerini azaltmak için ilgili tedbirler alınmaktadır. Geçmiş 12 yıl içerisinde, 390 bin çalışabilir IDP'den 161.000'i kamu sektörü ve diğer çevrelerde sürekli işe girmiş, 200 bin kişi geçici olarak işe alınmış, 4340 kişi işsiz olarak kaydedilmiş, 2.716 kişi mesleki eğitim kurslarına katılmış, 1.901 milyon kişi ücretli kamu çalışmaları için işe alınmış ve 16 bin aile özel amaçlı sosyal yardımlardan faydalanmıştır. Azerbaycan Cumhuriyeti Ekonomik Kalkınma Bakanlığı Girişim Desteği için Ulusal Fon'u çerçevesinde, 2000 IDP, girişimcilerin yatırım projelerini finanse etmek için 40 Milyon Manat miktarında tahsis edilmiş olan, ayrıcalıklı krediden yararlanmıştır. Genel olarak, mülteci ve ülke içinde yerlerinden olmuş kişi sorunlarını çözmek için, geçmiş 22 yıl içerisinde 5.4 Milyar Manat harcanmıştır.
23. **Bulgaristan**'da, AB üye ülkelerinin topraklarına ve özellikle de Bulgaristan Cumhuriyeti'nin topraklarına giren göçmenlerin artan sayısı, insani bir krizin ortaya çıkmasına neden olan risklere sebep olmuştur. Yüksek sayıdaki sığınmacıların bakımı için, önceden planlanmamış ve asıl olarak Bulgaristan toplumu için tahsis edilmiş olan ciddi miktarda mali kaynaklar gereklidir. Bu, belirli sosyal gruplar arasında gerilime yol açan şartlar oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra, uluslararası mali uzmanlar, bu toplu göç durumunun, toplumun hızla yaşlanması ve ekonominin belirli alanlarındaki gözle görülür işgücü yetersizliğindeki artış nedeniyle, bir bütün olarak Bulgaristan ve Avrupa ekonomisi için emsalsiz bir fırsat olabileceğini kaydetmektedirler.
24. Yabancıların entegrasyonunun Bulgaristan Cumhuriyeti'nin işgücü piyasasına etkileri ile ilgili değerlendirme, Mülteciler Kamu Dairesi'nin (SAR) sığınma talep eden kişilerin sayısı ve mülteci statüsü veya insani statü verilmiş kişilerin sayısı hakkındaki resmi verilerine dayanarak yapılmıştır. İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun (EA) resmi verilerine göre, 2014 ve 2015 yıllarında mülteciler için hayata geçirilmesi planlanan istihdam ve eğitim programlarının tamamı gerçekleştirilmiştir.
25. Mültecilerin düşük vasıf seviyesinin yanında, süreklilik arz eden bir diğer problem de dil engeli ve etnik ve dini inançların bazı özellikleridir. Mültecilerin iş gücü pazarına entegrasyonu öncelikle iş ve işçi bulma büroları vasıtasıyla yapılmaktadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yayınlanan bilgiye göre, iş ve işçi bulma bürolarında kaydı bulunan mültecilerin sayısı 100'ü geçmemektedir. İş ve İşçi Bulma Kurumunun raporlarına göre, 2014 ve 2015 yıllarındaki mültecilerin eğitimi ve istihdamı programı 75 kişiyi, 2015 Ocak ile Eylül ayları arasındaki dönemde ise 104 kişiyi içermiştir.
26. Mülteciler Kamu Dairesi'ne göre, mülteci başına aylık masraf, 352 BGN civarındadır. 2015 yılında, yıl içinde mülteci statüsü elde etmiş kişiler için 26 milyon 223 bin BGN tahsis edilmiştir, bu rakamın 2016 ve 2017'de ise sırasıyla 34 milyon 714 bin BGN ve 38 milyon 960 bin BGN olması tahmin edilmektedir. Bu tahmin, yıl içinde mülteci statüsü verilmiş kişilerin sayısı ve SAR'a göre bu kişilerin aylık ortalama bakım masrafları temelinde tahmin edildiğinden, yaklaşık bir değerdir.

27. Mülteci meseleleri ile ilgili harcamalarda, kayda değer bir pay İçişleri Bakanlığı'nın bütçe harcamalarına aittir. Ayrıca 2015 ve 2016 yılları için, Mülteciler Kamu Dairesi bütçe harcamalarında bir artış da planlanmıştır. Ayrıca mülteci krizi ile başa çıkmak ve sosyal entegrasyon ve toplumsal refah programlarını hayata geçirmek için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın bütçesinde bazı meblağlar öngörülmüştür.
28. Bulgaristan'ın özel coğrafi konumu ve büyüyen krize sahip bölgeye olan yakınlığı, onu oldukça savunmasız bırakmaktadır. Dolayısıyla, göç baskısı ile başa çıkma sorumluluğunun bütün üye ülkeler tarafından üstlenilmesi önemlidir. Çalışmalar, AB dışındaki sınırlardaki kontrolleri güçlendirmeye odaklanmalıdır, bu şekilde uluslararası korumaya ihtiyacı olmayan ve ekonomik göçmen kategorisine giren kişilerin izinsiz girişleri engellenecektir. Avrupa Komisyonu'nun bir Avrupa Sınır ve Sahil Güvenli Ajansı kurmaya yönelik son adımları da bu yöndedir, bu Ajans, mevcut Frontex'e göre önemli ölçüde genişletilmiş güce sahip olacaktır; ayrıca, Schengen Sınırlar Kanunu'ndaki bazı hükümleri değiştirmek için de adımlar atılmıştır.
29. Üçüncü ülke yurttaşlarının ve vatansız kişilerin kitle halindeki girişi, AB topraklarına girmeden önce, yeniden yerleştirme için bir mekanizma ile bazı bölgelere yerleştirilmeleri (örn, BMMYK'nun yardımıyla AB dışındaki mülteci kampları) ile azaltılabilir. Sonuçta, AB üye ülkeleri arasında, göçmenlerin etkin bir dağılımı sağlanabilir. Çabaların, yabancıların AB topraklarına girmeden önce yerleştirilmeleri için ek tedbirler alınmasına odaklanması, AB üye ülkeleri arasında sığınma talep edenlerin adil dağılımının sağlanmasına katkıda bulunacaktır. AB üzerindeki göç baskısının sürmesi ve görece artması da beklenmektedir.
30. **Gürcistan**'da, sığınmacı, mülteci ve insani statü sahiplerinin mevzuat ve uluslararası yükümlülükler kapsamında, çalışma hakları vardır. Bu bakımdan, serbest meslek durumunda yabancılarla aynı sosyal haklara sahipken, başkası tarafından işe alınmaları durumunda Gürcistan vatandaşları ile aynı haklardan yararlanmaktadırlar. Günümüzde, mülteciler ve insani statü sahipleri, Gürcistan Hükümetinden (IDP'ler gibi) 45 GEL (18 USD) aylık yardım almaktadırlar. Bu bağlamda, 2015 yılında 1.116 kişi için 453.600 GEL (181.440 USD) harcanmıştır. Ayrıca, Gürcistan Hükümeti, Martkopi'de 60 kişinin tayin edildiği Sığınmacı Resepsiyon Merkezi hizmetlerini de tamamıyla finanse etmektedir (2015 yılında (228.234 GEL (91.293 USD))
31. Sığınmacılar, mülteciler ve insani statü sahipleri, Devlet Sağlık Programına dahil edilmişlerdir. Yakın zamanda güncellenen bilgilere göre, 74.011 GEL (29.604 USD) ortalama bütçeye sahip olan bu programdan 170 kişi yararlanmıştır. Mülteci sorunları, Gürcistan 2016-2020 Göç Stratejisi ve 2015 yılında onaylanan ilgili Eylem Planına dahil edilmiştir. Gürcistan 2016-2020 Göç Stratejisi, göç ile ilgili sorunlara ilişkin kapsamlı hükümet politikalarını kapsarken, bunun Eylem Planı göç ile ilgili hükümet politikasının başarılı bir şekilde hayata geçirilmesi için detaylı eylemleri içermektedir. 2016-2020 Göç Stratejisi, bütünlük hükümet göç politikasını yansıtmaktadır. Eylem Planı ise, göç politikalarının başarılı bir şekilde hayata geçirilmesi için daha detaylı eylemleri tanımlamaktadır. Göç stratejisi, sığınmacı, mülteci ve insani statü sahiplerine ilişkin sorunlara benzer sorunları kapsamaktadır: sığınmacı, mülteci ve insani statü sahiplerine başkentten yanı sıra bölgelerde entegrasyon programları ve devlet hizmetleri (eğitim, sağlık, vb) sağlanması; dil, kültür ve mevzuat temel öğeleri hakkındaki kapsamlı programın daha da geliştirilmesi ve eğitim sunulması; Martkopi'de fazladan bir resepsiyon merkezi açarak, sığınmacılar için konaklama yerleri sağlanması.

32. Sığınma ile ilgili meselelere, bir yanda Avrupa Birliği, Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu, üye devletler ve diğer yanda Gürcistan tarafından imzalanmış olan İşbirliği Anlaşması içerisindeki Gürcistan Ulusal Eylem Planında da yer verilmiştir. Gürcistan Hükümetinin Eylem Planı, ayrıca Gürcistan'daki sığınma sistemlerinin kurumsal ve yasal çerçevesinin iyileştirilmesinin yanı sıra sığınma talep edenler, mülteciler ve insani statü sahiplerinin korunması da dahil olmak üzere sığınma ile ilgili meseleleri kapsamaktadır.
33. Gürcistan, sığınma sistemini iyileştirme sürecinde, uluslararası belgelerdeki uluslararası yükümlülüklerini yerine getirmekte çeşitli zorluklarla karşılaşmıştır. Gürcistan'ın, Avrupa Birliği ile aktif işbirliğine başlamış olduğu ve İşbirliği Anlaşması, Vize Serbestleştirilmesi Eylem Planı çerçevesinin yanı sıra Vize Kolaylaştırılması ve Yeniden Kabul hakkında Gürcistan ve AB arasındaki anlaşmalar kapsamında, mevzuatını AB ile yakınlaştırmaktan sorumlu olduğu vurgulanmalıdır. Mevzuatını güçlendirme yolunda, Gürcistan sığınma prosedürlerini geliştirmek, kitlesel akın durumlarıyla başa çıkmak, Statü Belirleme Prosedürlerini güçlendirmenin yanı sıra yararlanıcılar için entegrasyon haklarının garantiye alınması için çalışmalar yapmıştır.
34. Gürcistan, Prag Süreci, Doğu Ortaklığı, Hareketlilik Ortaklığı, vb. gibi çeşitli uluslararası panel ve süreçlerin aktif bir üyesidir. Gürcistan dinamik olarak, Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi (ICMPD) ile işbirliği yapmakta ve bu merkezin desteği ile, Litvanya ile sığınmaya ilişkin meselelerde bilgi alışverişi için bir İşbirliği Anlaşması yapmıştır. Gürcistan, 2015 yılında, Avusturya Menşe Ülkesi ve İltica Araştırma ve Belgelendirme Merkezi (ACCORD) ile bir İşbirliği Anlaşması yapmıştır.
35. Gürcistan, yirmi yıldan uzun bir süredir, zorla yerinden edilme sorunundan muzdarip durumdadır. Gürcistan'da, ülke içindeki ilk yerinden edilme dalgası 1992-93 yılında gerçekleşmiş ve bunu 2008 yılındaki en büyük ikinci dalga takip etmiştir. Günümüzde, ülke içindeki kayıtlı yerinden edilmiş kişilerin (IDP'ler) toplam sayısı 269.157'dir. Bu IDP'lerin bir kısmı toplama merkezlerine, okullara, ana okullarına, fabrikalara ve farklı idari binalara yerleştirilirken, bir kısım IDP'ler ise probleme bireysel olarak çözüm bulmuştur. Geçtiğimiz dönemde, IDP'lerin yaklaşık %45'i, çeşitli amaçlar doğrultusunda inşa edilmiş, uzun süreli ve devamlı konaklama bir yana bazen kısa süreli konaklama için bile uygun olmayan toplama merkezlerinde yaşamıştır.
36. Günümüzde, bu yaklaşım büyük ölçüde değişmiş ve IDP sorunları Gürcistan Hükümetinin esas öncelikli konularından biri haline gelmiştir. Ekim 2014 tarihinde, Gürcistan Hükümeti "Yasalara uygun olarak mülkiyetine sahip olunan yaşam alanlarının IDP'lerin özel mülkiyetlerine geçirilmesiyle ilgili Proje"yi onaylamış ve bu Proje 1 Kasım 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Proje kapsamında, 10.000'den fazla IDP ailesi gayri menkul sahibi olmuştur. IDP'ler, ayda 45 GEL yardım almaktadır. Bu yardım, aylık kayıtlı gelirleri (vergiler dahil) 1.250 GEL altında olan herkes için geçerlidir. Ayrıca, Gürcistan IDP ve Mülteciler Bakanlığı, zor durumdaki IDP aileleri için mali yardım da önermektedir. Bu yardım, tek seferlik bağış ve kira masraflarının karşılanmasından oluşmaktadır.
37. **Yunanistan**, Avrupaya ulaşmak isteyen mültecilerin ve göçmenlerin %95'ini kabul eden bir ülkedir. Bu umutsuz insanların %34'ü çocuk %21'i kadın olmak üzere %43'ü Suriyeli mültecilerdir. 2016'da sadece Ocak ve Şubat aylarında 130.000 göçmen ve mülteci akını olmuş ve bu rakam 2014'deki göçmen ve mülteci sayısının üç katından daha yüksekken, 2015 yılında 2014 yılındaki rakamın yaklaşık 20 katı olan 856.723 mülteci ve göçmen

deniz yolu ile Doğu Ege üzerinden Yunanistan'a gelmiştir. Bu akımların kabul edilmesi ve yönetilmesi için ilgili maliyet bu güne kadar 1.8 Milyar Avro'nun üzerinde gerçekleşmiştir. En başından bu yana Yunanistanın pozisyonu, sadakat ve insani prensipler temelli ve Avrupa hukukuna ve uluslararası hukuka dayanarak, üye ülkelerin ülkeyi giriş sağlanacak ilk ülke olarak dengesiz biçimdeki bir mesuliyetle sonuçlanabilecek tek taraflı faaliyetlerinden kaçınarak, karışık akımların idaresini Avrupa seviyesinde sorumluluk paylaşımı vasıtasıyla gerçekleştirmek olmuştur. Birçok farklı kurum müdahilken (bakanlıklar, yerel yönetim, belediyeler, hastaneler ve diğer kurumlar) ve Suriyedeki mülteci/göçmen akımı hala bir kriz olarak büyüyorken ilgili maliyetleri belirlemek ve doğru sonuçlara ulaşmak kolay değildir. Bu göç politikası AB standartları göre göz önüne alınarak tasarlandığında 50.000 göçmen/mülteci ye hizmet sağlamak için finansal maliyetin 920 Milyon Avro civarında olacağı tahmin edilmektedir.

38. Yunanistan, göçmen/mülteci krizini idare etmek için şu ana kadar 2014-2020 döneminde 1.749.685.109 Avro sağlamıştır. Milli Savunma Bakanlığının ve Göç Bakanlığının maliyet analizine göre, kamp başına (4000 kişilik açık alan tesis yapıları için) yıllık işletme faaliyeti yaklaşık 31.540.000 Avro'dur. Milyon Avro olarak genel bir tahmin şu şekildedir, Bakanlıklar 656.42; Yerel Yönetim 5.65; Belediyeler 17.01; Hastaneler 14.50; Tüzel Kişiler Merkezi Hükümet 4.56; Diğer Kurumlar 36.07; toplamda 698.14. Kişi başına günlük kamu harcamaları Genel Devlet Bütçesi kayıtlarına göre tahmini şu şekildedir: Sıcak Bölgeler 27,9; Açık Alan Tesisleri (kamplar) 21,6; Otel Makbuzu 23,4; Apartman Makbuzu 15,2; Geçici çözümler (çadırlar) 10.
39. Maliye Bakanlığı mülteci ve göçmen akımının Yunan ekonomisi üstündeki etkisinin gözetimini kolaylaştırma amacına hizmet etmek için maliyet kaydı ve bu maliye kaydına uygun kurumların eğitimi (soru anketlerinin ve rehberlerin yayınlanması, katılan tüm kurumlarla planlama ve toplantı, "ihtiyaç idaresi tahmini " çift konyolu...vs.) projesi ile Genel Sayım Ofisini tahsis etmiştir.
40. **Moldova'da**, Göç ve Sığınma Bürosu'nun Mülteciler Dairesi, İçişleri Bakanlığına bağlıdır ve sığınmacılar, mülteciler ve insani veya geçici korumadan yararlananların idaresi ve sorunlarının çözülmesinden sorumludur. Göç ve Sığınma Bürosu'nun Mülteciler Dairesi: a) sığınmacıların başvurularını kaydeder, bunlarla mülakatlar yapar, ve her sığınma başvurusunun dosyasını tamamlamak için gerekli olan veri ve kanıtları toplar; b) sığınmacı ve herhangi bir koruma biçiminin yararlanıcılarına sunulan koruma ve yardım tedbirlerini gerçekleştirir; c) gerektiğinde, sığınmacılar ve mülteciler için konaklama merkezlerinin kurulmasını önerir ve bu merkezleri yönetir; d) kendisine tahsis edilen fonların ve diğer yardımların yanı sıra sığınmacı ve mültecilere ulusal ve uluslararası kuruluşlar tarafından sağlanan mali yardımların yönetiminden sorumludur; e) Moldova Cumhuriyeti mevzuatının gerektirdiği şekilde mülteciler ve sığınma alanlarındaki diğer görevleri yerine getirir. Sığınma talebi alma yetkisine sahip olan diğer makamlar: Sınır polisi; Polis güçleri; Adalet Bakanlığının Cezaevi Kurumları Dairesinin Birimleri veya emniyet gücü kapsamındaki muvakkat yakalama alt birimleridir.
41. İçişleri Bakanlığı'nın Sınır Polisi Dairesi, sığınmacıların geçici konaklaması için içerisinde toplamda 27 yatak bulunan 10 adet konuta sahiptir. Bunlardan, 3 sığınmacı konutu Moldova-Romanya sınırında, 6 konut Moldova-Ukrayna sınırında ve bir konut da

Kişinev Uluslararası Havalimanı Sınır Polisi Ofisi'nde bulunmaktadır. Ancak, sınırdaki yabancılara, geçici yardım sırasında, gıda, hijyen eşyaları ve diğer temel eşyalar verilmemektedir.

42. Moldova Cumhuriyeti, Moldova Cumhuriyeti Hükümeti ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) arasında imzalanmış olan İşbirliği Anlaşması temelinde BMMYK ile işbirliği yapmaktadır. Moldova Cumhuriyeti, şu uluslararası göç ortaklıklarının parçasıdır: Prag Süreci, Doğu Ortaklığı Göç ve Sığınma Paneli, Budapeşte Süreci. 15-16 Aralık 2015 tarihlerinde Stockholm, İsveç'te, BMMYK tarafından hayata geçirilen Doğu Avrupa ve Güney Kafkasya'da Sığınma Sistemleri Kalite Girişiminin ikinci safhası başlatılmıştır. Projeden faydalananlar, Ermenistan, Azerbaycan, Belarus, Gürcistan, Moldova Cumhuriyeti ve Ukrayna'daki idari safhada sığınma başvurularının incelemesinden sorumlu makamlar, sınır kontrol makamları ve devlet mahkemeleridir. Bu proje, projeye dahil olan ülkeler içerisindeki kurumsal kapasite oluşturma ile bu ülkelerdeki sığınma süreçlerinin kalitesinin artırılmasına odaklıdır.
43. 1 Ocak 2016 tarihi itibarıyla, Moldova Cumhuriyeti iltica sistemi ile toplam 560 kişi kaydedilmiş, bunlardan: 114'ü sığınmacı (başvuru değerlendirme safhasında), 144'ü mülteci ve 302'si insani koruma faydalanıcıları olmuştur. 2015 yılında, sığınma başvuruları sayısında bir artış kaydedilmiştir. 2015 yılı boyunca, toplam 273 sığınma başvurusu yapılmıştır, bu rakam 2014 yılında 245'dir. Menşe ülkeleri konusunda ise önemli bir değişiklik kaydedilmemiştir. Böylece, 2015 yılında, sığınma talep edenlerin 123'ü Ukrayna, 55'i Suriye, 23'ü Irak, 19'u Afganistan, 7'si Sri Lanka'dan gelmiştir.
44. Moldova Cumhuriyeti'nin yetkili hizmetleri tarafından yapılan analizler ve toplanan veriler, Moldova Cumhuriyeti'ne yakın zamanda yabancı akışı riski göstermese de, Başbakan, Acil Eylem Planı geliştirilmesi için iki çalışma grubu oluşturulmasını emretmiştir (bu plan, mültecilere ilişkin karşılama, kimlik belirleme, statü verme, olası yardım önlemleriyle ilgili eylemlerin ve bunların hayata geçirilmesinden sorumlu olan yapıların planıdır). İlk grup İçişleri Bakanlığı'nın temsilcilerini içermektedir: Göç ve İltica Bürosu, Sınır Polisi Dairesi, Karabine Kuvvetleri, vb. İkinci grup, bakanlıklar arasındadır ve İçişleri Bakanlığı, Savunma Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma, Sosyal Güvenlik ve Aile Bakanlığı, Eğitim Bakanlığı, Dışişleri ve Avrupa Entegrasyon Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, İstihbarat ve Güvenlik Teşkilatı, ademi merkeziyet politikaları Genel Müdürlüğü ve Devlet İdaresi içerisindeki yerel yönetimlerden temsilcileri içermektedir.
45. **Romanya** için asıl tehdit, Türkiye, Bulgaristan ve Yunanistan'ın yasadışı göçmenler tarafından kullanılan asıl yolların üzerindeki coğrafi konumları nedeniyle, Suriye, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'dan, bu ülkelere gelen yabancılar tarafından oluşturulmaktadır. 16 Eylül 2015 tarihinde, Romanya Hükümeti Göç ile ilgili 2015-2018 Ulusal Stratejisini ve korumaya, daha iyi kalitede ve sığınma ile ilgili daha hızlı ve daha güvenilir kararlara ihtiyacı olan kişilerin sığınmaya erişimlerine sahip olduklarından emin olma bakış açısına sahip olan 2015 Eylem Planını kabul etmiştir.
46. Bu strateji, etkili göç yönetimini amaçlamakta ve Avrupa seviyesinde kabul edilmiş ve ulusal gerçeklerle uyumlu hale getirilmiş politikaları yansıtan stratejik amaç, hedef ve eylemleri içermektedir. Etkili göç yönetimi, belirli vasıflardaki boşlukların üzerine eğilerek ve yüksek kalifiteli işçileri çekerek, sıkı bir sığınma politikası üzerinden yardıma ihtiyacı olan kişileri korumak amacıyla, üçüncü ülkelerle daha iyi işbirliği de

dahil olmak üzere, yasadışı göç ve yeniden kabul konularına daha sağlam bir yaklaşım sergileyerek gerçekleştirilecektir.

47. Göç ve iltica alanındaki yeni mali çerçeve, 2015-2020 dönemini kapsamakta ve daha geniş alana etki edecek, AB seviyesinde göç akışının bütünleşik ve etkili yönetiminin yanı sıra dayanışma ve sorumluluğun adil paylaşımı ilkelerinin sağlandığından emin olmaya yarayacaktır. İş gücü piyasasındaki mevcut eksikliklerin, kalifiyeli işçiler çekilerek kapatılması, vatandaşların korunmasına katkı sağlayacaktır. Avrupa Ortak Sığınma Sistemi'nin (CEAS) iç kanunlara tam aktarımı ve etkili hayata geçirilmesi, Romanya için bir öncelik teşkil etmektedir.
48. Bu Strateji, ekonomik büyümeyi hızlandırmak için, yatırımları canlandırmak, istihdam yaratmanın yanı sıra rekabete yönelik reformların desteklenmesini öngörmektedir. Romanya'daki yabancı yatırımları teşvik etmek amacıyla, yetkili merciler, potansiyel yatırımcıların yanı sıra varlıkları yatırımların doğru hayata geçirilmesi ve gelişmesi için gerekli olan üçüncü ülke yurttaşlarını ülkeye çekmek için gerekli çerçeveyi yaratmaktadır.
49. 2015 yılında, Romanya, göç ve mülteci kriz yönetimi için, detayları aşağıda yer alan ve toplam miktarı 995.000 Euro olan insani yardım tahsis etmiştir: - 150.000 USD, Irak, Ürdün ve Türkiye topraklarında bulunan Suriyeli mülteciler için tahsis edilmiştir. Suriye ve Irak'taki krizi bastırmak için tahsis edilmiş olan miktarlar aşağıdaki gibidir: Türkiye'deki mülteciler için Türk makamlar aracılığıyla 50.000 USD; Ürdün'deki mültecileri için Ürdünlü makamlar aracılığıyla 50.000 USD; Suriyeli mültecileri, yerinden olmuş kişiler ve ev sahibi toplum üyelerinin kullanımı için Soran kasabasındaki (Irak) su dağıtım ağı kapasitesinin artırılmasına yönelik BMMYK projesini finanse ederek Irak'taki insanlık krizini yatıştırmak için 50.000 USD; mülteci krizinin büyümesini takiben Ürdün için 226.000 EUR acil insani yardım; mülteci nüfusunun desteklenmesi ve göç krizinin yönetimi için Sırbistan'a, ikmal maddeleri şeklinde, 224.000 EUR acil insani yardım; BMMYK'ye olağan 100.000 USD bağış; 2016-2017 arasında fazladan 200.000 USD bağış yapılacaktır; 2015-2017 döneminde Dünya Gıda Programına (WFP) 300.000 EUR bağış, bunun ilk taksiti olan 100.000 EUR bu yıl ödenecektir; AB Güven Fonu'na, Afrika'da istikrar sağlanması ve olağan dışı göç ve yerinden olmuş kişilerin ortaya çıkma kök nedenlerinin ele alınması için (EUTF Afrika) yapılan 100.000 EUR acil bağış; Suriye Krizi'ne bölgesel olarak karşılık vermek için AB Güven Fonu'na (EUTF Madadi) 80.000 EUR bağış.
50. Federal Göç Servisi'ne (FMS) göre, 1 Kasım 2015 tarihi itibarıyla 10.2 milyon yabancı ülke vatandaşı çeşitli nedenlerle **Rusya**'ya yerleştirilmiştir. Bunlar arasında geçici oturma iznine sahip 332 bin adet Ukrayna vatandaşı ve oturma iznine sahip 113 bin Ukrayna vatandaşı bulunmakta, bunun yanı sıra 326 bin mülteci statüsü veya geçici sığınma statüsüne sahip Ukrayna vatandaşı bulunmaktadır. Ayrıca, 2015'in sonu itibarıyla, Rusya'da yaklaşık 7 bin Suriye vatandaşı kaydedilmiştir, bunların 4500'ü Rusya'da geçici oturma veya oturma iznine sahiptir. Rusya toprakları üzerindeki 8.5 bin Afganistan vatandaşıdan 4.3 bini geçici oturma iznine sahiptir ve bin kişi mülteci statüsüne veya geçici sığınmacı statüsüne sahiptir. Ülkeye gelen büyük mülteci akımı, mültecilerin karşılanması ve yerleştirilmeleri için bir takım önemli siyasi ve örgütsel kararların alınması gereğini doğurmuştur (mevzuatın hızla geliştirilmesi, fon tahsis edilmesi ve federal ve bölgesel mercilerin koordinasyonu).

51. Mültecilerin sorunları, 2025'e kadar olan dönemdeki Hükümet Göç Stratejisi'nin ve diğer sosyal programların hayata geçirilmesi için olan Eylem Planı çerçevesinde düzenlenmektedir. Rusya Federasyonu'nda, yabancı uyruklu kişilere sığınma sağlamak için entegre bir sistem oluşturulmuş ve bu sistem sürekli gelişmekte ve "Mülteciler Hakkındaki" Federal Yasa ile düzenlenmektedir. Bu sığınma sisteminin önemli bir elemanı, sığınma talep edenler için geçici konaklama merkezleridir.
52. Mülteci statüsü süresizdir. Mülteciler, her 1.5 yılda bir kayıt işleminden geçmektedirler. Geçici barınak, mülteci statüsü verilmemiş olan kişiler için ek bir koruma türüdür. Geçici sığınma statüsü, "Mülteciler Hakkındaki" Federal Yasa'nın 12. Maddesi uyarınca verilmektedir.
53. Rusya Federal Göç Servisi, mülteci statüsü için başvuran kişiler için şu anda, 500 kişi kapasiteli, dört geçici konaklama merkezine sahiptir. Rusya Federasyonu Hükümet Göç Stratejisinin hayata geçirilmesi sürecinde önemli bir faaliyet, göç alanında, hem ikili temelde hem de ilgili yabancı ajanslar, lider uluslararası entegrasyon kuruluşları, platformları ve forumlarıyla, Rusya FMS'inin uluslararası işbirliğinin teşvik edilmesidir.
54. Uluslararası faaliyetlerdeki öncelikli alanlar, Avrasya, Asya ve Orta Doğu'daki partner ülkelerle işbirliğinin geliştirilmesinin yanı sıra, Birleşmiş Milletler, Şanghay İşbirliği Örgütü ve BRICS kurumları ile işbirliği vasıtasıyla, Rusya'nın göç konusundaki uluslararası kabiliyetinin güçlendirilmesidir.
55. Günümüzde, yaklaşık 11 milyon yabancı ülke vatandaşı ve ülkesiz kişiler, farklı amaçlar ile Rusya Federasyonu topraklarına yaşamaktadır. Mevcut durum göz önüne alındığında ve Avrupa'daki göç krizi nedeniyle, Rusya Federasyonu'nun göç akışlarının düzenlenmesi, yasadışı göçle mücadele ve uluslararası koruma alanlarındaki etkileyici deneyimine yabancı partnerler tarafından artan ilgi gösterilmektedir. 2015'e kadar olan dönem içinde Göç Stratejisi'nin uygulamada hayata geçirilmesi çerçevesinde, göçmenlerin yasal olarak konaklamaları için fırsatlar artırılmış ve yasadışı göçle mücadele tedbirlerinin etkinliğini artırmak için çalışmalar yapılmıştır. Yabancı ülke vatandaşları ve ülkesiz kişilerin geçici olarak alıkoyulması, bu kişilerin Rusya Federasyonu'nun ülke sınırları dışına çıkarma işlemine tabi tutulması, sınır dışı edilmesi veya geri kabul edilmesi için olan sistem başarıyla çalışmaktadır. Yasama önlemlerinin bir sonucu olarak, kanuna uygun olarak çalıştırılan işçilerin sayısında kayda değer bir artış (Rusya'da, son üç yılda, bu sayı 1 milyondan fazla artmıştır) ve bunu ihlal edenlerin sayısında azalma gözlenmiştir, bu durum, bunun genel göç şartlarının istikrarının sağlanması için önemli bir tedbir olduğunu ortaya koymaktadır.
56. Rusya Federasyonu, göç probleminin artışı bağlamında, topraklarındaki yabancı ülke vatandaşlarına sığınma vermek de dahil olmak üzere, göç ile ilgili mevzuatını geliştirmektedir. Göçmenler ile çalışmak için gerekli olan altyapı da geliştirilmiş ve Rusya Federasyonunda sığınma talep edenleri kapsar hale getirilmiştir. Örneğin, günümüzde Rusya Federasyonu'nun federal birimlerinin 57'sinin topraklarında 236 geçici konaklama merkezi (TAC) kurulmuş ve bu merkezlerde, 2.6 binden fazlası çocuk olmak üzere neredeyse 9 bin kişi yaşamaktadır. TAC'ler, Rusya Federasyonu federal birimlerinin yürütme organları tarafından belirlenen gereksinimlere göre açılmakta ve kapatılmaktadırlar, bu yürütme organları ayrıca bu merkezlerdeki koşullardan sorumludurlar. Vatandaşlar, Rusya'ya geldikten sonra, merkezlerdeki kapasite durumlarına göre Rusya Federasyonu federal birimlerine dağıtılırlar. Yabancı ülke vatandaşlarını karşılayacak ve dağıtımını yapacak, Rusya Federasyonu topraklarındaki

yasal statülerini belirleyecek, yardımcı olacak ve Rusya toplumuna katacak olan kuruluşlar için gerekli ödenekler, federal bütçeden tahsis edilmektedir.

57. **Türkiye**'de, gündemdeki maddelerden birisi, Suriye'den gelen mülteci sorununun çözülmesi ve sınır güvenliğinin sağlanmasıdır. Mültecilerin ekonomi üzerindeki etkisi hem bir takım risklere hem de fırsatlara yol açmaktadır.
58. Büyük mülteci akımlarının sınırdaki bölgelerin ekonomisine olan ana etkisi, kira fiyatlarındaki artış olmuştur. Bu durum, gelirleri arttığı için sınırdaki bölgelerdeki ev sahipleri için olumlu şartlar yaratırken, kiracılar artan kira fiyatları ve yüksek talep nedeniyle problemler yaşamaktadır. Türkiye'nin sınır illerindeki hayat pahalılığı ve gıda maddeleri, eşya, hizmetler ve konaklama fiyatları artmaktadır. Örneğin, Gaziantep ve Kilis illerinde enflasyon, Türkiye genelindeki ortalamanın çok üzerindedir.
59. Göç, iş gücü piyasası üzerinde de baskı oluşturmaktadır. Göçmenler, düşük gelirli işlerde rekabete yol açmakta, bu da piyasayı, özellikle sanayi ve tarım sektörlerinde, ucuz iş gücüne doyurmaktadır. "ORSAM"ın yaptığı bir araştırmaya göre, Türkiye'nin sınır bölgelerinde işlerini kaybeden insanlar, bunu öncelikle yüksek sayıda Suriyeli mültecilerin ortaya çıkmasına bağlamaktadır. Bu durum, iş gücü piyasasında yabancıların kendilerinin yerine geçtiğini düşünen yerel nüfus için oldukça olumsuz bir etkiye sahiptir. Bunun yanı sıra, bazı şirketler yasadışı olarak ucuz işçi çalıştırmakta, bu durum, şirketler arasında daha fazla gerilimi ortaya çıkaran haksız rekabete yol açmaktadır.
60. Diğer tarafta, Türkiye ve Suriye'deki mülteci kamplarında yaşayan Suriyeliler için satın alınan insani malların çoğunun yerel Türk üreticilerden alındığını belirtmekte fayda vardır. Ayrıca, bütün dünyadan Suriyelilere gelen yardımlar, sınır bölgelerinde faaliyet gösteren Türk firmalar aracılığıyla bu kişilere ulaştırılmaktadır. Bu da bölgedeki zorlu ekonomik durumda, tekstil ve gıda sektörlerinin üretimlerinin artmasına katkıda bulunmaktadır. Örneğin, Gaziantep'ten Suriye'ye yapılan ihracat 2011'de 133 milyon USD değerinde iken, bu rakam 2013'de 278 milyon USD değerine yükselmiştir.
61. Suriyeli mültecilerin çoğunluğunun düşük gelir sınıfı mensubu olmalarına rağmen, bunlar arasında Türkiye'ye, özellikle Halep şehrinde gelen zengin yatırımcı ve iş adamları da vardır. Daha yüksek gelir seviyesine sahip olan Suriyeliler, Türkiye ve Suriye arasındaki güçlü ticari ilişkiler nedeniyle Mersin liman şehrinin yanı sıra Gaziantep şehrinde yaşamayı tercih etmektedirler. Gaziantep şehrinde kayıtlı olan Suriyeli şirketlerin sayısı, 2011'e kıyasla, kayda değer miktarda artmıştır.
62. Suriye'den gelen sermaye akışındaki artışa rağmen, uzmanlara göre, Suriyelilerin Türkiye ekonomisine yatırımı konusunda daha büyük fırsatlar kaçırılmıştır. Gaziantep Sanayi Odası'na göre, Suriye'den Avrupa'ya 25 milyar USD taşınmıştır, bununla birlikte Suriye'den Türkiye'ye gelen yatırımların hacminde artış olması da beklenmektedir. Suriyeli mültecilerin Türkiye ekonomisine katkılarından bir diğer örnek de, Türk mallarını Orta Doğu pazarlarına taşımaya yardımcı olan Halepli tüccarların ticaret bağları sayesinde Türkiye ve Orta Doğu ülkeleri arasındaki ticari ilişkilerin güçlenmesidir.
63. Mülteciler, mütevazı boyutlarda olsa da, kendi işletmelerini açmaya çalışmakta ve müşterileri Suriyeliler olan mağazalar, fırınlar ve ayakkabı tamircileri açmaktadırlar. Ancak, bu faaliyetlerin çoğu yasa dışı olup, yerel nüfusun tepkisine yol açmakta ve girişimciler arasında haksız rekabet oluşturmaktadır.

64. Sınır köyleri arasındaki yasa dışı ticaret de daha önce gerçekleştirilen eylemler arasındadır, ancak iç savaşın başlaması ve krizin daha da kötüleşmesi ile birlikte, yasa dışı ticaret hacmi de artmıştır. Ayrıca, kaçakçılık işi kriz öncesinde daha fazla kişinin kazanç sağladığı bir faaliyet iken, şimdi belirli bir takım aileler tarafından kontrol edilmektedir. Özellikle, Kilis'teki yasa dışı grupların akar-yakıt kaçakçılığı faaliyetlerini vurgulamakta fayda vardır.
65. Türkiye'de geçici korumadan yararlanan Suriyeli vatandaşların sayısındaki hızlı artış göz önünde bulundurularak, 13 Nisan 2012'de uluslararası toplum Türkiye'nin başvurusuna cevap vermiş ve mülteci sorununun yükünü paylaşma kararı almıştır. Suriyeli vatandaşların ihtiyaçları için mali yardım temin etmek, Türkiye Hükümetinin Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) banka hesapları açmış ve ilgili bilgileri uluslararası toplumun temsilcileri arasında yaymıştır.
66. Türkiye'den sığınma talep eden Suriyeli vatandaşların artan sayısı göz önünde bulundurularak, 14 Ağustos 2012 tarihinde, AFAD, ilgili mercilerle birlikte Suriyeli vatandaşlar için gerekli ürünlerin bir listesini hazırlamış ve bu listeyi Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) Türkiye ofisine sunmuştur. Kasım 2014 ayı itibariyle, Türkiye'ye sağlanan çift ve çok yönlü uluslararası yardımın toplam tutarı, 265 milyon USD etmektedir. Aynı zamanda, BMMYK, mülteci probleminin düzenlenmesi için bölgesel bir plan geliştirmiştir. Bu planın bir parçası olarak, 2013 yılında BMMYK 3 milyar USD yardım talebinde bulunmuştur. 2013'ün sonu itibariyle, bu miktarın %71'i toplanmıştır. 16 Aralık 2013 tarihinde, mülteci sorununun 2014 yılında düzene sokulması için olan Bölgesel plan çerçevesinde, gerekli yardım 552 milyon USD olarak açıklanmıştır. 3 Temmuz 2014 tarihinde, bu hacim tekrar gözden geçirilmiş ve 497 milyon USD miktarı kabul edilmiştir. Yine de, Kasım 2014 itibariyle, bu miktarın yalnızca yüzde 28'i toplanabilmiştir (bu, bölgedeki en düşük orandır).
67. Türkiye'deki 22 kampta, 221 bin Suriyeli mülteci yaşamaktadır. 2012 Ekim ayında, Dünya Gıda Programı (WFP) ve Türk Kızılayı'nın ortak projesi çerçevesinde, kamplarda yaşayan Suriyeliler için 60 TL'lik elektronik gıda kartı sistemi hayata geçirilmiştir. 2014 Haziran ayı itibariyle, bu proje kapsamında, 21 kamptaki 214.000 Suriyeli bu kartlardan almıştır.
68. Göç yolları üzerindeki jeopolitik konumu nedeniyle, **Ukrayna**, göçmenlerin karşılaması, transferi ve geçişlerinin yapıldığı bir ülke olarak küresel göç süreçlerinde yaygın bir biçimde yer almaktadır. Göç alanındaki yasal çerçeveyi şekillendirmedeki kesin başarılarla rağmen, son zamanlara kadar, Ukrayna'nın Hükümet Göç Politikası'nda kesin tanımlı alanlar yoktu, bu politikanın stratejik amaçları ve hedefleri ve hatta en önemli halka olan, bu alandaki temel sorunlara odaklı göçten sorumlu bir organ bulunmamaktaydı. Şimdi böyle bir organ kurulmuş, faaliyete başlamış ve gerekli kaynak ve personeli harekete geçirme süreci devam etmektedir.
69. 2001 yılında, "Mültecilerle ilgili" Ukrayna Yasası'nın yeni hali kabul edilmiştir, bu yasa uluslararası uygulamalarla tam uyum içerisindedir ve bu yasa ile yabancıların ve devletsiz kişilerin mülteci statüsü alma prosedürleri önemli ölçüde değiştirilmiştir. Karar verme sürecindeki kontrolü güçlendirmek adına, başvuruların değerlendirilmesi için iki safhalı bir sistem hayata geçirilmiş ve bu sistem ile mülteci statüsü verilmesine dair daha yüksek karar-alma verimliliği ve her seviyedeki yetkililerin mülteci statüsü verirken yaptıkları tavsiyelere dair sorumlulukları güçlendirilmiştir.

70. Avrupa Birliği ve Ukrayna arasında vize serbestliğiyle ilgili Eylem Planı'nın hayata geçirildiğinden emin olmak ve Ukrayna'nın G Politikalarnı hayata geçirmek için, sığınma verilmesine dair ulusal sistem geliştirilmiştir. Ukrayna'daki problem, diğer Avrupa ülkelerinden farklı olarak, insan haklarının korunması ilkeleri erevesi dışında kalan, yardım ve geçici koruma için yasal kurumların yokluğuydu. Ukrayna'da bulunan ciddi sayıdaki yabancı ve ülkesiz kişilere, "Mültecilerle ilgili" yasada belirlenen şartlara uygunsuzluk nedeniyle mülteci statüsü verilememekteydi. Aynı zamanda, vatandaşı oldukları ülkelerine veya önceki ikametlerine dönmeleri, çevresel, teknolojik veya diğer acil durum şartları nedeniyle imkansızdı.
71. Yani, yabancılar ve ülkesiz kişiler hiç bir statüye sahip olmadan Ukrayna'da kalıyor ve bu durumdan doğan bütün olumsuz sonuçlara maruz kalıyorlardı. 2011 Mayıs ayında, Ukrayna Cumhurbaşkanı'nın Kararnamesi ile, Ukrayna'nın G Politikası Konsepti kabul edilmiştir. Bu stratejik belge, yalnızca göç alanında ülkenin önceliklerini belirlemekle kalmayıp, aynı zamanda bu konseptin hayata geçirilmesi için kamu mercileri için özel görevler tanımlaması açısından önemlidir.
72. Bu konseptin amaçlarından birisi, mültecilerle ilgili mevzuatın sürekli gelişimi, yabancılarla ve ülkesiz kişilere Ukrayna'da ek veya geçici koruma veya iltica ile ilgili hükümlerin mevzuatta hazırlanması ve kabul edilmesidir.
73. Ülkedeki mültecilerin, başlıca menşe lkeleri, Afganistan (1142), Ermenistan (195), Azerbaycan (129), Rusya Federasyonu (102), Suriye (59), Sudan ve Demokratik Kongo Cumhuriyeti (her biri 55), İran, Irak'tır (her biri 45). Ukrayna'da fazladan korumaya ihtiyaı olduğu belirlenen kişiler ise, Suriye (352), Afganistan (82), Somali (50) ve Irak'tandır (22).
74. "Mülteciler ve fazladan veya geçici koruma ihtiyaı olan kişilerle" ilgili Ukrayna Yasası'nın 14. Maddesine göre, mülteci veya fazladan korumaya ihtiyaı olan kişi olarak tanınmış olan kişiler, Ukrayna Anayasası ve Yasaları'nın yanı sıra, Ukrayna Yüce Radası'nın kararı doğrultusunda Ukrayna'nın sorumluluklarının olduğu uluslararası anlaşmalarla aksinin gerektirildiği durumlar hariç olmak üzere, Ukrayna vatandaşları ile aynı haklara ve özgürlüklere sahiptirler ve aynı görevleri yerine getirirler.
75. Ukrayna Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na göre, 1 şubat 2016 itibariyle, Ukrayna'da, Donetsk'ten ve Kırım'dan gelmiş olan 1.704.937 yerinden edilmiş kişi veya 1.346.276 yerinden edilmiş aile bulunmaktadır. 714.867 aile yardım için başvurmuştur, bunlardan 669.487'si yardım almıştır. lke içinde yerinden olmuş kişiler (IDP) de savaştan kaçtıkları için, genellikle mülteci olarak adlandırılır.
76. "lke içinde yerinden olmuş kişilerin hak ve özgürlüklerinin güvenceye alınmasıyla ilgili" Ukrayna Yasası, Ukrayna vatandaşlarının Ukrayna anayasası ile güvenceye alınmış hak ve özgürlüklerinin ülke içinde yerinden olmuş kişiler için de uygulanmasını, bu kişiler için uygun sosyal adaptasyon koşullarının oluşumunu, bu kişilere geçici yerleşim sağlanmasını, iş bulmakta yardımı, ve bunların eğitimlerine devam etmesini sağlamaktadır. Ayrıca, bu kişilerin ayrımcılık ve zorla ülkelerine iadede korunması ve isteyerek dönme durumunda yardımda bulunulması da öngörülmektedir.
77. Bütün IDP'ler, konaklama için parasal yardım alma hakkına sahiptirler ve bunun miktarı engelli kişiler için 884 UAH (40 USD) ve çalışabilir kişiler için 442 UAH (20 USD) olarak belirlenmiştir. Bir aileye yapılan yardım, 2400 UAH'ı aşamayacak olup, hükümet

tarafından altı ay süresince ödenmektedir. 2015 bütçesinde IDP'lere ödenecek toplam miktar için 3.4 milyar UAH meblağ öngörülmüştür.

III. NİHAİ TESPİTLER

78. Mülteci problemlerinin ekonomik boyutu; istihdam, konut yetmezliği, mali yardım vb. sorunlar anlamına gelmektedir. Artan mülteci sayısı, sosyal ve ekonomik gerilimlere yol açmakta ve iş gücü piyasasındaki rekabet, yasa dışı işçi çalıştırma, artan kira oranları, yüksek enflasyon, yasa dışı anlaşma, vb. gibi ekonomik sorunların çözümünü karmaşık hale getirmektedir. Bununla birlikte, mültecilerin çabucak ve başarıyla topluma katılmaları durumunda, mülteci akımları ekonomide olumlu etkiye de sahip olabilir.
79. İş gücü piyasasındaki durum ve ülkenin güvenliğine karşı duyulan endişe, göçmenlere karşı olan negatif tutumla birleşerek, ev sahibi ülkelerin yerel toplumları ile mülteciler arasında çatışmalara yol açmaktadır. Aynı zamanda, ev sahibi ülkelerin vatandaşlarının zihnindeki önyargılar büyümekte ve bunlar da sosyal gerilimlere yol açabilir.
80. Mülteci sorunun çözümü, göz önünde bulundurulması gereken bir takım iç ve dış siyasi durum etkenlerine bağlıdır. Uzun yıllardır büyük mülteci akımlarıyla baş etmekte olan diğer devletlerin deneyimlerini paylaşması, ülkelerin mevcut yasalarını geliştirmelerine ve uluslararası yönetmeliklerle olan tutarsızlıkları düzene sokmalarına olanak sağlayacaktır.
81. Göç, küresel çalışmalar gerektiren küresel bir sorundur. Küreselleşme çağında, kapalı sınırlar ve sığınma sağlama alanındaki politika düzenlemeleri, mevcut göç durumunda her hangi radikal bir değişikliğe yol açamayacaktır, ki yasadışı dolaşan kişilerin sayısındaki artış bunun kanıtıdır. Ülkelerin, yasadışı göç problemini çözmede birbirlerine yardımcı olmaları gereklidir. Hem uluslararası hem de bölgesel kuruluşlar ile işbirliğinin geliştirilmesi ve göçmenlerin topluma başarılı şekilde katıldığı ülkelerin deneyimlerinden yararlanılması da önemlidir.